

THE CASE OF THE MISSING MENORAH

Hiddur Mitzvah and the Definition of Lighting Candles

1 משנה ברורה סי' תרע"ג, ס"ק כ"ח

חרס - כתבו הספרים שטוב כל אחד שיטריח לעשות לו מנורה יפה לפי כחו וכן הנרות יעשה יפה:

DO YOU NEED A MENORAH?

2 מהר"ל

[נתיב התורה, סו"פ י"ח] – ולכך הדור מצוה עד שליש כאשר ההדור מן הנר הוא האור והוא שליש בלבד, ובגמרא מבעיא אי הוי שליש מלגיו או שליש מלבר, ודבר זה ענין מופלג בחכמה כי מבעיא ליה אם הנר שהוא הכלי המקבל גם כן מכלל הנר, ונשאר בתיקו ודבר זה יש להבין מאוד: (סליק נתיב התורה):

[נר מצוה (ח"ב, ד"ה אמר יהודה)] – האחד, מה שרוב עולם נוהגין לעשות נרות של שעה להדליק בו, חוץ מן אותם המדקדקים להדליק בשמן זית, מפני שהוא זכר לנס שנעשה בבית המקדש. כי לפי הנראה שהוא פסול לנר חנוכה לגמרי, דלא נקרא 'נר' כלל. רק זה נקרא 'נר', שנותנין השמן בכלי, ומניחים שם הפתילה, שזה נקרא 'נר', לא כאשר כורכין השעוה על הפתילה. וכן חלב שכורכין על הפתילה, לאו נר הוא, רק אבוקה, ואבוקה נראה דפסול לנר חנוכה...

3 גמ' יומא כד:

זר שסידר את המנורה ליחייב! - איכא נתינת פתילה. - נתן פתילה ליחייב! - איכא נתינת שמן. - נתן שמן ליחייב! - איכא הדלקה. - הדליק ליחייב! - הדלקה לאו עבודה היא.
רש"י (שם): שסידר את המנורה - בבוקר היו מסלקין את הנרות של זהב מן המנורה לקנח אפרן יפה, וחוזרין וקובעין אותם בה, והרי עבודה תמה.

4 שו"ת אבני נזר (או"ח סי' ת"ק)

ח) הנה ביארנו שדין זה אם הכלי מכלל הנר במחלוקת שנוי מערכה מול מערכה... דהכלי מכלל הנר כדעת בעל חסד לאברהם. ואם הדליק נר חנוכה במה שאינו כלי לא יצא...

5 משנה ברורה סי' תרע"א, ס"ק י"ח

משמע מלשון זה דתרתני בעיני דהיינו שיהיו ג"כ מובדלים הקנים א' מחבירו לבד מה שיש לכל קנה מחיצה בפני עצמה ועיין בא"ר שכתב דדי ברחב אצבע. וה"ה כשמדבקין נרות שעה בכותל יראה שיהיו מרווח אחד מחבירו עכ"פ כשיעור אצבע:

DEFINING HIDDUR MITZVAH

6 גמ' שבת קלג:

דתניא: זה אלי, ואנוהו - התנאה לפניו במצות; עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה וכתוב בו לשמו בדיו נאה, בקולמוס נאה, בלבלר אומן וכורכו בשיראין נאין. אבא שאול אומר: ואנוהו - הוי דומה לו: מה הוא חנון ורחום - אף אתה היה חנון ורחום.

7 רש"י פסחים צט:

משנה. ערב פסחים סמוך למנחה - קודם למנחה מעט.
לא יאכל - כדי שיאכל מצה של מצוה לתיאבון, משום הידור מצוה.

8 גמ' שבת כא:

תנו רבנן: מצות חנוכה נר איש וביתו. והמהדרין - נר לכל אחד ואחד. והמהדרין מן המהדרין, בית שמאי אומרים: יום ראשון מדליק שמנה, מכאן ואילך פוחת והולך; ובית הלל אומרים: יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך.

THE CASE OF THE MISSING MENORAH

Hiddur Mitzvah and the Definition of Lighting Candles

9 R. Soloveitchik and R. Shubow: A Eulogy Rediscovered, a Friendship Reexamined

Hakirah Vol. 30, pp. 45-46

I will ask you a simple question: **Is a developed sense for beauty intrinsically evil; is an exalted sensitivity to the beautiful, to the lovely, sinful, is the esthetic experience corrupt in itself, is the vision of the artist something to be ashamed of, should all kinds of acting be rejected, all shows banned?**

The answer to this question is as follows: ***Yahadus* knows of two kinds of beauty: 1) *הוד והדר*, dignified beauty, and 2) what *hakhmei kabbalah* call “נוגה” – the shining, vulgar beauty. *Yahadus* knows of Rachel, Sarah, Esther who personified *הוד והדר*, noble beauty, and *Yahadus* is also aware of Eve, Delilah, Avshalom, Na’amah, who were fair to look upon, of pleasing appearance and handsome, yet the beauty they displayed did represent not an impressionable soul, a sensitive personality hiding behind a beautiful face, not a spiritual ecstasy which breaks through barriers of a private world into the outer world, but a spiritual desolation and aridity, intellectual emptiness and soullessness. **In a word, there is redeemed beauty which transcends the physical and vulgar and there is unredeemed beauty which betrays baseness and meanness...****

In short, the Hebrew mind linked beauty with goodness, handsomeness with *caritas*, a pleasing appearance with *hesed*, and showmanship with lovingkindness. The beauty is redeemed *הוד והדר*. Wherever beauty joins up with egocentricity, selfishness, indifference to pain of others, insensitivity to suffering – beauty remains a vulgar experience displaying cruelty and animality. Many of Hitler’s henchmen were accomplished musicians. Man should love beauty but at the same time think of his fellow with a great, passionate love...

שיחות רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל

חנוכה, עמ' קב-קט

10

היסוד עליו נבנו וקמו גזירות היונים והתנכלותם לישראל הוא ענין ההוד. היוונים טענו “בעלות” על היופי. הרי שמו של אבי יון אינו אלא יפת (בראשית ט: ב)... “יפת אלקים ליפת”, ודרשו חז"ל (מגילה ט:) “יפיותו של יפת”, וכמו שפירש רש"י: “הוא לשון יון, לשון יפה משל כל בני יפת”. ולכך נתקנאו ביותר בישראל, שבית מקדשנו בלט ביופיו, וכל מה שהיה בבית המקדש הקרין יופי באופן מיוחד. גם הכהן-גדול שהיה מקושט ככלה (עי' במדב"ר יח: ד), היה בבחינת “מלך ביפיו תחזינה עיניך” (ישעי' לג: יז). ובכלל למדנו (קידושין מט:) ש“עשרה קבים יופי ירדו לעולם תשעה נטלה ירושלים ואחד כל העולם כולו”.

... וזו אחת הנקודות המרכזיות במאבק ישראל ויון, שכל אחד טוען שההוד שלו...

העולם מחולק לשנים: תחתון ועליון... הזמנים מחולקים אף הם... והנה יש כלל... שבכל מקום שיש בו שתי מדרגות, חייב שיהיה ממוצע ביניהם שיחבר בין שניהם. וא"כ מהי המדה הממוצעת המחברת בין העולם העליון לתחתון? ביארה הקבלה שאלו מדות נצח והוד!... וכן בענין הזמנים יש בחינה ממוצעת – נצח והוד – בין ימי החול שהם ימי המלאכה, לבין ימי הקדש והשביתה שהם השבת והמועדים, ואלו הם ימי חנוכה ופורים...

כעת נבאר את נקודת המחלוקת בין יון לישראל... כך חולקים יון וישראל במטרת נקודת החיבור בין העולמות – היכן תהיה התחנה הסופית. ישראל סבורים שהקב"ה עשה נקודת מפגש בין העולם העליון לעולם התחתון, כדי שתהיה אפשרות להעלות את מדרגת העולם התחתון למדרגת העולם העליון, ולמשוך את הגשמיות לרוחניות, כדי שגם בגשמיות תהיה רוחניות. אבל יון סבורים שהמטרה בנקודת המפגש היא להוריד את המעלות העליונות למטה, ולהעניק יופי לגשמיות.